

Lejla kommer fra Montenegro, men har fået succes som selvstændig i Danmark.

JEG TAGER DET BEDSTE FRA TO KULTURER

Lejla Cिकic fra Montenegro er glad for at bo i Danmark. Hun har i dag eget firma, og det er lykkedes hende at blive en del af det danske samfund uden at miste sin egen identitet. Men vejen har været lang og hård.

Montenegrinske Lejla Cिकic kom til Danmark i 1999 for at besøge sin bror, der havde kræft og var indlagt på et dansk sygehus. Lejla var kort forinden blevet skilt fra sin mand, og med sig til Danmark havde hun sin femårige datter.

Lejla, der ikke kunne et ord dansk, opholdt sig en stor del af tiden på hospitalet hos sin bror, som hun var tæt knyttet til. Men lægerne kunne ikke stille noget op, og broderen døde, blot 21 år gammel. Efter broderens død rejste resten af familien tilbage til Montenegro, men Lejla besluttede sig for at blive i Danmark:

– Jeg var ulykkelig over at have mistet min bror. Året før var min far blevet dræbt i en trafikulykke, og få måneder efter min fars død blev jeg skilt, fordi min mand havde været utro med min bedste veninde. Så det var en meget hård periode, og jeg havde ikke lyst til at rejse tilbage til Montenegro. Jeg ville gerne starte forfra og skabe mit eget liv i Danmark, fortæller Lejla Cिकic, der i dag er 33 år.

BESKYTTET TILVÆRELSE

Lejla var klar over, at hun stod over for en stor udfordring.

– I Montenegro levede jeg en meget tryk

og beskyttet tilværelse. Hvis jeg vendte tilbage, ville jeg uden problemer få et job. Jeg kendte sproget og havde et stort netværk. Men jeg havde brug for at vise, at jeg godt kunne klare mig selv, understreger Lejla, der fandt en lejlighed i Fredericia, hvor hun og datteren flyttede ind.

I 2001 begyndte Lejla at læse på Århus Købmandsskole. Hun læste til markedsføringsøkonom på den internationale linje, så undervisningen foregik på engelsk. Fra mandag til fredag stod hun op kl. 4.45 om morgenen for at tage toget fra hjemmet i Fredericia til skolen i Århus, og ofte var hun først hjemme hos datteren igen ved 17-18-tiden.

VAR ALTID TRÆT

– Min onkel og hans familie boede i Fredericia, og hans datter hjalp mig meget. Hun afleverede og hentede min datter i børnehaven. Jeg ved ikke, hvad jeg skulle have gjort uden dem. Jeg lavede lektier i toget og om aftenen, når min datter var kommet i seng. Og jeg stod selv for alt det praktiske som indkøb, madlavning og rengøring.

Jeg var altid træt, og en gang imellem havde jeg lyst til at give op og rejse hjem. Det ville være meget nemmere, for det er hårdt at være enlig mor i et fremmed land. Men

jeg er meget målrettet, og når jeg sætter mig noget i hovedet, så fuldfører jeg det. Så jeg holdt ud i de to år, uddannelsen var rede. Det betød meget for mig at bevise, at jeg kunne klare mig selv. Og man opdager også, at man faktisk kan meget mere, end man tror, pointerer Lejla.

VEJEN TIL EGET FIRMA

Efter årene på Købmandsskolen arbejdede Lejla i et halvt år i et amerikansk logistikfirma. Men hun ville gerne have et arbejde, hvor hun kunne bruge både sin uddannelse og sin kulturelle baggrund fra Montenegro. Muligheden for at kombinere de to ting fandt Lejla i et rejsebureau, der solgte kurophold:

– I Montenegro har vi en tradition for kurophold. Har du for eksempel gig, astma eller skal genoptrænes efter en operation, får du typisk et kurophold betalt af staten. Så jeg er vokset op med, at mine tanter, onkler og kusiner en gang imellem tog på kurophold. Og jeg kunne godt tænke mig at give danskerne en bid af den tradition. Det er en spændende rejseform, hvor kroppen er i centrum, fortæller Lejla.

Hun kontaktede en række rejsebureauer for at få et job, og det lykkedes hende, få dage før hendes opholdstilladelse udløb. →

” I Montenegro har vi en tradition for kurophold. Og jeg kunne godt tænke mig at give danskerne en bid af den tradition ”

Lejla Cikic kom til Danmark på grund af sin brors sygdom, og da han døde, besluttede hun at blive her og skabe sig et nyt liv.

LEJLA HAR TO HJEM

”Jeg er begyndt at gå til yoga og male. Det giver mig ro. Det nytter jo ikke noget, at jeg, der sælger wellnessrejser, selv er stresset”

← PÅ EGNE BEN

Efter ti måneder besluttede Lejla at sige arbejdet op, for hun ville gerne have sit eget rejsebureau.

– Jeg følte mig som en fugl i bur. Jeg havde ikke mulighed for at bruge alt det, jeg havde lært om markedsføring, og jeg havde en masse ideer, som jeg ikke kunne føre ud i livet. På det tidspunkt havde jeg mødt min kæreste Jarl, og vi drømte om at starte vores eget rejsebureau, siger hun.

I januar 2006 blev drømmen til virkelighed, da Spa Tours slog dørene op. Rejsebureauet holder til i Århus, og her sælger Lejla og hendes kæreste kurophold og wellnessrejser. Blandt de mange destinationer er – selvfølgelig – Montenegro.

– De fleste danskere kender ikke Montenegro, og jeg er glad for at være med til at udbrede kendskabet til mit fædreland, der byder på så meget: Et dejligt klima og en smuk natur med floder, bjerge, havet og sydlandsk stemning, siger hun.

INGEN KENDER DIG

Lejla lægger ikke skjul på, at det er hårdt at starte egen virksomhed:

– Det kræver meget, ikke mindst i starten, når ingen kender dig, og du skal sælge et nyt produkt. Når du har eget firma, er der noget at se til hele tiden. Vi har lange arbejdsdage, og vi har alle kasketter på. Vi laver strategiplaner, kataloger, prislister, tager telefon og booker hotel og fly. Vi står →

I Lejlas rejsebureau arrangerer hun og kæresten kurophold og wellnessrejser til blandt andet Montenegro.

” På et tidspunkt kunne jeg slet ikke finde ud af, hvor jeg hørte til, og jeg var bange for, at jeg havde mistet min identitet ”

DANSKERNE ER RESERVEREDE

← også selv for markedsføring og alt det administrative. Så man skal virkelig knokle og brænde for sin idé.

Som udlænding skal jeg desuden kæmpe med det danske sprog, og det er virkelig et svært sprog. Og så er der de mange uskrevne regler. I Montenegro er folk meget åbne. Du kommer nemt i snak med fremmede mennesker i toget, ved et busstoppested eller i en butik. Danskerne er mere reserverede. Du begynder ikke bare at tale med folk, du ikke kender, siger hun.

KULTURFORSKELLE

Men Lejla har aldrig et øjeblik fortrudt, at hun kastede sig ud i en tilværelse som selvstændig:

– Min kæreste og jeg udgør et godt team. Vi supplerer hinanden med vores forskellige kulturer, indgangsvinkler og kompetencer. Det er jo også fantastisk, når vores kunder vender tilbage og fortæller, at det har været en rigtig dejlig tur. For det drejer sig jo ikke kun om at tjene penge. Det handler også at give kunderne gode oplevelser, påpeger hun.

I dag går det godt i firmaet, og Lejla og hendes kæreste har planer om at ansætte de første medarbejdere. Men det er ikke altid nemt at kombinere arbejde og familieliv.

– Jeg sætter stor pris på den fleksibilitet og frihed, jeg har som selvstændig. Men der er også hele tiden en masse, der skal gøres, så jeg har aldrig rigtig fri. Jeg er meget ambitiøs og perfektionistisk, og jeg glemmer nogle gange at slappe af.

Lejla er dog blevet bedre til det. Hun vil gerne have tid til sin datter, og en gang imellem river de en dag ud af kalenderen for at hygge.

– Jeg er også begyndt at gå til yoga og male. Det giver mig ro. Det nytter jo ikke noget, at jeg, der sælger wellnessrejser, selv er stresset, griner Lejla.

HVEM ER JEG?

Det har også været en udfordring for Lejla at integrere sig i det danske samfund uden at miste sin egen identitet.

– På et tidspunkt kunne jeg slet ikke finde ud af, hvor jeg hørte til, og jeg var bange for, at jeg havde mistet min identitet. Når

jeg åbnede munden, kunne folk straks høre, at jeg ikke kom fra Danmark. Det var jeg ked af, for jeg ville ikke skille mig ud. Jeg ville blot være en del af samfundet uden at skabe for megen opmærksomhed. Men jeg er kommet frem til, at jeg er, som jeg er, siger Lejla og uddyber:

– Jeg kommer fra Montenegro, og jeg bor i Danmark, så jeg er en blanding af de to kulturer, og det er min datter også. Og det ser jeg som en rigdom. Jeg har to hjem i stedet for ét, og jeg forsøger at tage det bedste fra de to kulturer. I Montenegro er der for eksempel meget stærke familiebånd, og det sætter jeg stor pris på. Jeg værdsætter også mange af de værdier, der er i Danmark: Det sociale sikkerhedsnet, fri uddannelse, og at der ikke er så stor forskel på rig og fattig. Selvfølgelig savner Lejla sin familie i Montenegro.

– Jeg taler med min mor i telefon næsten hver dag. Vi er på ferie dernede et par gange om året, men jeg kan ikke forestille mig at flytte tilbage, for både min datter og jeg er meget glade for at bo i Danmark, siger hun.